

IZKUŠNJE V ŠIRJENJU NAŠEGA TISKA

V DOLINI SE PRODA TEDENSKO povprečno 100 izvodov "Dela"

Naši sovražniki so besni - Kako so si razdelili delo v Mačkovljah - Primer Boljunca

Kampanja za "Mesec demokratičnega tiska" se v dolinski občini prav lepo razvija in lahko mirne vesti trdimo, da se je začelo med posameznimi vasi in občini pravo tekmovalno...

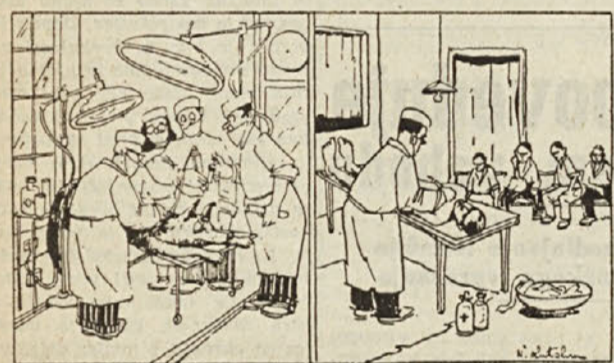
svensko demokratično in nepredloženo glasilo "Dela" samo v eni vasi okrog sto stalnih bralcev...

V okviru kampanje za naš tisk so napravili tudi tovariši v Mačkovljah korak naprej. S polnim razumevanjem važnosti demokratičnega tiska so preučili položaj vasi, kot take...

Nekatere vaške celice v dolinskih okrajih in verjetno tudi drugje namerajo še vedno preučiti problem širjenja tiska posameznim tovarišem ali simpatizerjem, kar je nepravilno...

Dejstvo je, da razprodamo samo v Dolini vsak teden približno 100 izvodov "Dela", razen seveda drugih ilustriranih revij...

DVE BOLNICI

Geografska "Borba" z dne 6. avgusta piše o živalski kliniki v Eoogradu, kjer se zdravijo gošposki psi, med ostalimi sledeče:

"Tu jemljejo anamnezo, določajo diagnozo, zdravijo. Tu so operacijske mize, specialne žarnice, rentgenski aparati, medicinski instrumenti, uporabljajo penikilin, streptomycin, sulfamidamidin. Klinika se deli na interno, pravo in drugo, oddelek za nalezljive bolezni, porodnišnico, kirurgijo..."

"Slovenski poročevalec" je 1. aprila 1953 pisal v zvezi z žalostnim stanjem v ljubljanski Glavni bolnici sledeče:

"Naše bolnišnice so zastarele. Večina so stare nad pol stoletja. V zadnjih šestdesetih letih se stanje v teh ustanovah ni dosti spremenilo. Oprema je v vseh naših bolnišnicah zastarela ali hibav. Aparatura, instrumenti in instalacije ne ustrezajo niti za manjši obrat..."

TEKMOVANJE V "MESECU DEMOKRATIČNEGA TISKA"

REZULTATI V. TEDNA

Objavljamo odstotke, ki so jih dosegle posamezne sekcije in velike tovarne v petem tednu "Meseca demokratičnega tiska" v razmerju z zadanimi cilji. Odstotki se nanašajo na širjenje "Dela", "Unita" in "Lavoratora".

DELO

Sv. Križ 80 - Dolina 76 - Tomažič 75 - Tovarna strojev 75 - Opčine 74 - Kolonkovec 70 - Barkovlje 70 - Magdalena 65 - Podlonj 60 - Zg. Milje 60 - Skoljet 57 - Nabrežna 56 - Skedenj 55 - Pisoni 54 - Sv. Ana 50 - Sv. Ivan 50 - Mitnica 45 - Curjel 41 - Sv. Jakob 41 - Sv. Vid 30 - Sv. Alojzij 30 - Pončana 25 - Greta 24 - VOM 21.

L'UNITA'

Sv. Jakob 104 - Magdalena 95 - VOM 94 - Pisoni 94 - Sv. Alojzij 91 - Pečar 90 - Podlonj 87 - Tovarna strojev 87 - Sv. Ivan 87 - Curjel 85 - Pončana 80 - Zg. Milje 78 - Nabrežna 75 - Tomažič 74 - Skedenj 73 - Kolonkovec 70 - Mitnica 68 - Opčine 68 - Skoljet 67 - "Acegats" 56 - Barkovlje 52 - Sv. Vid 52 - Dolina 52 - Sv. Ana 51 - Greta 45 - Sv. Križ 30.

IL LAVORATORE

VOM 162 - Pisoni 136 - Sv. Ana 118 - Sv. Alojzij 118 - Magdalena 109 - Sv. Marko 105 - Sv. Ivan 100 - Pečar 100 - Sv. Vid 80 - Pončana 77 - Sv. Jakob 76 - Sv. Križ 75 - "Ilva" 70 - Podlonj 70 - Kolonkovec 65 - Tomažič 60 - Skedenj 60 - Opčine 60 - Tovarna strojev 57 - "Acegats" 56 - Mitnica 55 - Zg. Milje 55 - Milje mesto 54 - Curjel 50 - Dolina 41 - Skoljet 36 - Arzenal 25 - Barkovlje 24 - Greta 23.

F. B.

TOV. TONZAR PRIPOVEDUJE O TITOVSKIH KONCENTRACIJSKIH TABORIŠČIH

"ČUJE SE ODMEV KORAKOV..." so peli ujetniki v lagerju v Bilečah

Preko 60 odstotkov ujetnikov ni klonilo - Premestitev v novo taborišče v Bileče - Kako je bil organiziran lager - "Politično - kulturna" ura v znamenju batin in trpinčenja

7. UDB je z načinom, ki sem ga opisal v prejšnjem poglavju, skušala umoriti nekatere tovariše, ki so bili neopremljeni in ki so se celo norčevali iz titovskih metod.

Nekaterih od teh ljudi se prav dobro spominjam. Bil so: Marjan Stajdukar, Vukosin Popović iz Crne gore, Olković Pero in še nešteto drugih.

Titovci so bili zelo jezni, ker so opazili, da je bilo kljub vsem njihovim prizadevanjem prepričanih ujetnikov, ki so ostali živi. Ti so v svojem internacionalističnem prepričanju. Po našem mnenju, ki so ga potrjevala dejstva, je bilo preko 60 odst. nezmoljivih ljudi. Ostali so bi zaradi nizkega političnega nivoja omahljali. Le malo pa je bilo med temi prvih ispreobrnjenec, t. j. "aktivisti", ki so tepli svoje tovariše, izpolnjevali ukaze načelnika barake, islednika in udbovskih oficirjev.

bruarja. Peljali so nas v ladji "Punata", ki nas je bila pripeljala na otok Grgur. V ladji smo bili zvezani drug k drugemu, "zabinjali" pa so bili tako trdno med seboj uklenjeni, da so vsi pot kričali od bolečin, ker jim je veriga dobesedno raztrgala vse meso ob zapetjuju in marsikomu ranila celo kost.

Ob 11. zjutraj 29. februarja smo prispeli v Dubrovnik. Iz krcali so najprej skupno ispreobrnjenec, ki so jim dali nalogo, da pripravijo pol za nas. Ostali smo bili odjeljeni na postajo v skupinah ob 1 po polnoči.

1. marca smo z vlakom prispeli v Bileče. Vlak pa nas ni izkrcal v mestecu marveč se je ustavil kakih 20 minut izven postaje. Od tam smo peščili kilometer in prispeli v Bileče in da obstaja celo pešem o Bilečah in o interniranih komunistih, t. j. "Bilečankah", ki so jo natihoma prepravili skoraj vsi jetniki. Titovci so postajali besni kot razvijane zveri, ko so slišali kakšnega tovariša, ki je ukažoval nad ujetniki in moral marsikateri partizan poznati, ker se začel: "Čuje se odmev korakov..."

Decembra 1952, ko so me izpustili iz lagerja, je bilo v taborišču 2880 jetnikov, ki so bili razdeljeni po 24 enakih barakah, v katerih je bilo kakih 120 jetnikov.

V Bilečah se je položaj trdnih tovarišev še poslabšal. Bileče so v resnici marsikategora spravile v grob, čeprav je od tedaj uspešno kljuboval titovskim zverinam.

Lager je bil organiziran takole: bil je splošni poveljniški lagerja s svojim namestnikom, ki je ukazoval nad ujetniki in

glici steči pred barako, kjer so kontrolirali, ali smo vsi prisotni. Od budnice do estroja pred barako so nam dali je 2 minuti časa. Zato smo se morali oblačiti po poti; kajti, če smo zamudili, so nas preleteli. Takoj po kontroli so nam dali nekaj obloge, ki so jo imenovali kavo. Poleg tega so nam izročili nekaj polente ali kruha. Delali smo od 6 do 12 in od 13 do 15. Kositi smo hodili v lager, tako da smo morali marsikdaj jesti po poti, če smo hoteli priti na delo do 13, ker v nasprotnem primeru so bile že zopet batine. "Ejazbinca" pa so dežali, kolikor se je zljubilo

Tržaška mladinska delegacija na IV. festivalu v Bukaresti skupno z afriskimi delegati.

nad stražo; bil je nek polkovnik UDB, katerega ime mi ni ostalo v spominu. Poveljnik je imel tudi nekatere sodelavce, med temi je igral vidno vlogo referent za kulturo, t. j. tisti, ki je organiziral batine, mučenje, procese itd. Torej pravi kulturnik v titovskem smislu besede.

Potem je bil notranji poveljniški lagerja s svojim namestnikom in s svojimi sodelavci, med temi drugi "kulturniki".

Notranji poveljniški lagerja se je imenoval Račević, njegova sodelavca sta bila Curdo Ante in Lončarić Valentin. Načelnik moje barake je bil neki Savo Plego, načelniki barak so bili tudi: Fiuman Mirko, Delonga Mirko, Jamba ter še drugi, katerih imena so mi neznana.

"Isledniki" ali udbovski nadzorniki za Italijane je bil Simić. Preiskovanja pa je vodil neki Čiro Raner, bivši študent medicine, ki je dobro poznal italijansko in je bil pravi pes.

Vsa ta imena sem navedel zato, da jih bodo ljudje poznali in zasvovali tako, kot so sovražili Ilo Koch, Erno Dorn in druge zverine v človeški podobni, ki so krivice toliko mrtvih v nastitinskih koncentracijskih taboriščih.

Titovci so od jetnikov zahtevali veliko disciplino. Kdor se ni odkril pred mišičnikom ali stal emirno pred rablji, je bil do krvi pretepen. Budila nas je sirena. Poleti smo morali vstati ob 4, pozimi pa ob 5, kdaj pa kdaj pa tudi ob 5.30. Takoj po budnici smo morali skočiti s postelje, pograbiti obleko in v največji na-

HOWARD FAST: AMERIŠKI DNEVNIK

OSEM LET SMO SE BORILI v središču svetovne reakcije

Pred časom smo nekega večera sedeli nekje na deželi, kamor prihajajo delavci včasih na odih, ter govorili o različnih stvarih. V skupini so bili sindikalisti, preprosti delavci in nekateri profetisti. Govorili smo o hrabrosti, borbi in odnosih si v naši deželi. Zdi se mi, da je bil pravi primeren trenutek za take govore. Po radiu smo namreč razpoko izvedeli, da je bilo podpisano premirje v Koreji in zdela se je, da ta podpis blagoslovlja čudezna svetloba polne lune, ki nas je osvečala. Od konca ene vojne do zaključka druge je dozorela in se zaključila posebna doba, končala se je doba osmih let.

V bodočnosti se bodo vršile nove borbe, nove akcije, nove site se bodo začele gibati, toda vse to ne bo točno tako, kot je bilo v teh osmih letih terora, hladne vojne in Atlantskega pakta, v teh osmih letih atomske groze, političnega preganjanja, lova na čarovnice in zaporov.

V mislih smo prehodili vseh teh osem let in se spomnili nekaterih stvari, ki so se dogodile v tem času. Nismo se slabo izkazali; bili smo zmedeni in izkrcani v težavah, še večkrat smo pa

bili prestrašeni, toda nismo bežali iz naše zemlje in nismo zapustili borbe. Često smo se zaradi pomanjkanja izkušnje in spretnosti pustili osamiti, toda nikoli nismo zapustili bojišča brez borbe, čeprav so bili trenutki, ko je ostala leviča sama, in se sama borila.

Take metode uporablja policija proti stavkajočim v Združenih državah Amerike.

da bi moral napisati zgodovino let osmih let, toda rekel je, da kot nasopel in odgovornost je beseda, ki pomeni marsikaj. Težko je misliti na zgodovino, ko globoko želiš v njej in ko sem začel razmišljati o vseh borbah, nemirih, nemihih protestih, množičnih manifestacijah in tveganih podvigih, ki niso imeli nobenega pomena a so nastajali iz obupa, so se mi vse v mislih pomelale eno in teško jih je bilo ločiti drugo od druge.

Spomnil sem se Peekskilla, kjer se štirideset naprednih ljudi borilo ure in ure proti tisoč nasprotnikom, in spet Peekskilla, kjer je štirideset delavcev, držec se pod pasuho tvorilo verigo okrog ploja, kjer je pel Paul Robeson. Spomnil sem se akcije v "Lincoln Memorial", kjer je tristo pojnih povornikov (vega) svoje tistilaje, da branijo sturg na smrt obsojenega črnca Willie Mc Geeya, in drugega prizora, ko je ridese intelektualcev, umetnikov in pisateljev, mirno odšlo v Washington in organizirano nemirno protestno stražo v korist sedem na smrt obsojenih črncev iz Martinsvilleja. Tedaj smo pod grožnjo policijskih brestrejk 24 ur v mrzru in snegu koračali gor in dol pred Belo hišo.

Spomnil sem se, kako nas je danes koralako do Duffrey Square, da izrazito svoje oporečenje zaradi osmih let, ki so bili prisiljeni stopiti v gladovno stauko v koncentracijskem taborišču v Ellis Islandu ter preteke kroji v močnatih manifestacijah z avgusta na Union Square proti vojni v Koreji, ki se je bila tedaj začela.

Slike so se vrstile v mojih spominih kot ne filmskim traku. Osem let brezizvitnih borb, možmi in ženami, ki so utpoko nosili svojo zastavo in svoja gesla v trenutkih, ko so vsi ostali zapustili bojišče. In vendar je bilo vedno tisoč oseb, ki niso odstopile, ki jih niso preteptale ne grožnje in ne misli v velikim pomenu. Ne vem kako gledajo na nas Amerikane ljudje drugih dežel. Morda mislijo, da v Ameriki ni odpora proti trankstvu, zakonu in teroru atomskih zverij, kateremu je podzreva. Če tako mislijo, potem so slabo poučeni. Kaj je slabo poučen o razmerah v Evropi nepoučen Amerikane. Kakršni oni smo postali mi, ameriški tentarji, vse dotlejemo, Ameriki; kajti mi smo del našega naroda in nismo različni od njega. Osem let smo se borili za mir in slobodo tu, v središču svetovne reakcije. Mogoče je, da se nismo preveč dobro borili, toda predati se nismo.

Morda je bilo vse, kar smo preživeli je začetek terora in bo najhujše šele pristo. Tudi v tem primeru sem prepričan, da bomo vzdržali. Pred meseci je bila organizirana manifestacija za Ro-

senbergone v Times Square. Politija ne dovoljuje takšnih manifestacij na tem mestu in vendar se nas je, z občutkom tesnobe in nevarnosti v srcu, zbralo tam preko dvanajst. Vskak si je začel, da gre samo pogledati, pa se je le manifestacije udeležil. In ti niso sami; milijone ljudi je še, ki ne bodo vedno le mir-

no opazovali kaj se dogaja. Rad bi vam povedal kakšno je pravzaprav ozračje pri nas, toda to je zelo težko opisati z besedami. "Preteklega novembra naz je osemsto oseb prilo v vlakom v Ossining, kjer je kaznilnica. Sing Sing, da manifestiramo za Rosenberga in jima prinesemo v dar cvetja. Delegacija sva vodila William Patterson in jaz; bitan pisatelj in star črnec odvetnik. Oba sva naperjala vse stopnje moči, da prideva do konca dneva. V Ossiningu smo se znašli pred nad tisoč dobro oboroženimi policisti. Gledal sem jih in videl: ti policisti so se bali prastotni mož in žena, ki sta jih vodila bolnik in starec.

Skušal sem razumeti zakaj so bojiho. Niso se bali našega debla in ne naše moči, bal so se naše mirne gotovosti in naše moralne razlone. Zavedali so se, da je mnogo ljudi v naši deželi, ki imajo te lastnosti in spoznajo, ko kako smo močni. V tem trenutku so široko ljudske množice ameriške ljudstva morda molčeče in otople, toda njihova srca so na naši strani in ne na strani fašizma. In prav zaradi tega so se policisti tako bali.

Howard Fast

IZ TITOVSKIH LISTOV

PRAVICA

Ta mesec je Jugoslavija uvozila nad 100.000 ton pšenice, ki je dobila kot pomoč deloma po plačilo od ZDA. Razen tega je prodala tudi okrog 3.000 ton ovčje volne. Prodaja je bila skoraj popolnoma prodana v Ljubljani (99 milijonov 673.000 din od skupnega 1.219.000.000 din) in tudi za Ljubljano, da je bila vrednost blagovne prodane na kredit v 6 mesecih 1.219.000.000 din. Tako so trgovci podjetja v Ljubljani prodala na kredit za 33.484.000 din v letništem prvem tromesečju za 99.673.000 din.

Kajenje filma bodo gledališča v Ljubljani v tretjem četrtletju izvedla 26 novih filmov ki jih bodo uvozili so po večini ameriški, angleški, italijanski in francoski. Ni ni enega domačega, od tega je 19 po vsebini pustolovski, kriminalno - psihološki, pustolovski, splošni, vojni in kriminalni - pustolovski. Ostalih pa so po vsebini ljubljenski memorarij filmi.

(Ljubljanski pravica-Borbas 1. lja 53.)

DNEVNIK

Težak položaj slovenske kmetije. Po mednarodnem krču, ki zahteva naj prideta na čelo prevajalcev dve postelji duševne bolezni, bi torej Slovenija danes morala imeti pol približno 2.700 postelj v ta namre premore jih pa je borih 700. To manjka približno 2.000 postelj duševne bolezni. Medtem ko bolnišnica v Polju pri Ljubljani je 380 standardnih postelj se štejele zdravilcev približno 2.500 postelj, kar pomeni 900. Po podatkih tistih, za notranje zadeve je da v Sloveniji se najmanj 2000 oseb so potrebne zdraviljenja v nišičah za duševne bolezni. (Ljubljanski dnevnik 9. lja 53.)

Poročevalec

Stanje pastirkov. Ko se je ljubomerskem okraju razšla črna kmetijskih delovnih združenj je začelo živavno preseljevanje slobodnih kmetov v Gospodarji iščejo cenneno delo, s pastirkami nemo nobel delovnih pogodb. V tem okoliščini je bilo lani na 350 pastirski kmetje zapuščajo pastirski prekomerno na poljih. Po poljih je 254 pastirski zaposlenih 553 kralj. Soli. Vsi pastirski vsek pastirček dvakrat. Vse otrok-pastirček je moralo navajati razred tudi po 3-4 kralji. Pastirski so ponekod tudi prešli v službo za učenje, imajo kulturne prireditve, branj knjig, sredstva za učenje niti.

(Slovenski poročevalec 30. lja 53.)

ZASEDANJE CK KP STO

GOSPODARSKO STANJE in sindikalne borbe

V soboto 29. t.m. se je sesel Centralni komite naše partije. Na zasедanju je predsedovala tov. Marija Bernič-Marina. Prva točka dnevnega reda se je nanašala na tržaško gospodarsko stanje in sindikalne borbe. To vprašanje je obrnilo in izbrpno obravnaval tov. Ernesto Radich. S točnimi statističnimi podatki je industrijske vrstnosti stanja naše industrije, trgovskega prometa, narušanje brezposelnosti ter postopno nihanje življenjske ravni poizvajalnih slojev. Tov. Radich je nadalje orisal predloge, ki jih je stavila Zvezica enotnih sindikatov Delavski zbornici ter podčrtal ugodni odmev, ki so ga našli ti predlogi med delavstvom. Dejstvo je, da se delovno ljudstvo vedno bolj zaveda in čuti potrebo po enotnosti delavskega razreda in na splošno vseh delavcev.

Po obširnem poročilu tov. Radicha je poseglo v diskusijo večje število tovarišev, ki so se poglabili nekatere točke referata. V svoji intervenciji je sekretar naše partije tov. Vili podčrtal resnost političnega stanja Svobodnega tržaškega ozemlja in gospostvskem in cialnem življenju. Poudaril nadalje važnost in pomen sindikalnih borbah ter na splošno v vseh borbah, ki jih treba voditi za zaščito kolktivnih množic.

V drugi točki dnevnega dneva je tov. Lino Crvatini pital o začetnih rezultatih vsega demokratičnega tiskovnega prizkuzal uspehe in pomisli ključitvi delovanja naše partije na tem področju.

V zaključku je bil enogledno odobren poziv prebivalstva se nanaša na razvoj dogodil posebnih ozirih na zadnjotovsko zadržanje. V pozivu je posebno poudarjena potrditvost v borbi za dostojne civilne uprave, predstavlja takojšnji izhod današnjega nevdružnega stanja.

PIETRO SECCHIA: NAUKI IZ PRIMERA BERIA

Še vedno obstaja kapitalistična obkolitev okrog dežel socializma

Z današnjo številko pričujamo objavljati članek tov. Pietro Secchie, organizacijskega sekretarja KPI, ki ga je pridobila revija "Kinasitas" pod naslovom "Nauki iz primera Beria".

Eden glavnih naukov, ki nam ga daje in ga obenem ponujajo je "zadeva" Berie je največja pozornost, ki jo je treba položati na dejstvo, da so Sovjetska Zveza in dežele ljudske demokracije še vedno obkrožene od kapitalističnega sveta.

To je neprijetna resničnost, ki jo morda prava zato, ker je neprijetna, pogostoma pozabljajo in podcenjujejo tudi prijatelji in tovariši ob trenutkih, ko je treba poiskati poasilno nekaterim dogodkom. Če se ne zavedamo ali podcenjujemo obkrožitev obstaja in da so reakcionarne sile zelo aktivne posebno v naši dobi, lahko zagrešimo zelo težke napake.

Sovjetska zveza ni sama, to je resnica; najvažnejši uspeh druge svetovne vojne je bil ta, da je Sovjetska zveza dokončno premagala stanje mednarodne osunitve. Ob strani Sovjetske zveze so se postavile Ljudska republika Kitajska, Demokratična republika Nemčija in dežele ljudske demokracije. Tudi v teku zadnjih povojnih let se je tabornir miru in socializma ogromno okrepil, kljub temu pa ne smemo pozabiti, da so imperialisti in krogi reakcionarne buržoazije še vedno na oblasti v velikem delu sveta. Ti krogi so trdno odločeni ne samo preprečiti napredovanje ljudskih demokratičnih sil v kapitalističnih deželah, temveč se tudi še niso

odrekli poskusom, da z vsakim sredstvom vzpostavijo kapitalizem v deželah ljudske demokracije in v sami veliki deželi zmagovitega socializma.

Borba sil imperializma in večekapitala proti socializmičnemu svetu ni nikoli prenehala in tudi ne bo prenehala, dokler bosta obstajala dva sistema, dokler bodo obstajale dve svetovni, ki se ne morejo združiti v imperialističnih in kapitalističnih deželah. Pred devet mesecev n. pr. so se na obzorju pojavile barve miru. Mirove pobjude Sovjetske zveze so bile vzete v poštev in razpravljane tudi s strani onih, ki so se vedno pokazovali kot nepopravljivi nasprotniki. Churchill je predlagal sestanek štirih velesil. Sklicane so bile konference, vzpostavljene že davno prekinitvi diplomatski odnosi, začela so se pogajanja za sklenitev premirja v Koreji. Volilni izidi v Italiji so začrtali nadaljnji odločen korak naprej sil miru in na jasen način pokazali pristaneke večine italijanskega naroda na mednarodne mirovne pobude ter obsodbo politike, ki jo je De Gasperijska vlada vodila do tedaj.

Nenadoma so v tem ozračju "epomiritev" izbruhnili incidenti in provokacije v Koreji in Berlinu ter je prišla na dan "zadeva" Berie in njegovo izdajstvo. V tem ozračju je bila konferenca na Bermudskih otočjih odgojena. Provokacije in zarote proti miru, zavosnove in istočasno s strani vojnohujskave v Koreji, Berlinu in v drugih krajih Vzhodne Nemčije, jasno prikazujejo poskus

reakcionarnih krogov, da preprečijo mednarodno pomiritev in zanetjo na drugih krajih sveta nova žarišča vojne. Gotovo ni slučaj, da se je zločinško delovanje Berie razvilo in se jasno pokazalo prav v trenutku, ko so mednarodne reakcionarne sile pospešile svoje delovanje proti Sovjetski zvezi in proti miru. Zadnji dogodki pa niso ustavili žilave in vztrajne akcije sil miru in v prvi vrsti Sovjetske zveze, ki stremi za uresničenjem trajnih in prijateljskih sporazumov med vsemi narodi.

Dosledna politika miru Sovjetske zveze se bo nasprotno nadaljevala še večje sile. Ta politika žanje vedno večje uspehe, ker odgovarja interesom dežele socializma in globoko občutenim težnjam večine narodov vseh dežel. Toda nikoli ne smemo pozabiti, da v vseh kapitalističnih deželah, predvsem pa tam, kjer so monopolistične skupine najbolj močne, obstajajo in dalje rojavijo sile, ki delajo za vojno.

Tem bolj moramo to upoštevati v zvezi z borbo za socializem. Stvar socializma bo brez dvoma nekega dne zmagovala po vsem svetu, toda zmagala bo za ceno trdih in težkih borb. Zmaga ne bo prišla sama od sebe; treba jo bo izbojevati in pot uresničitve socializma ni ravna in udobna ne pred in ne po prevzemu oblasti s strani delovnega ljudstva, temveč je posuta z ovirami in težkočami, ki jih je treba premagati z delovanjem in akcijo.

(Sledi nadaljevanje) PIETRO SECCHIA

Vedno večja brezposelnost v Avstriji

Na podlagi podatkov, ki jih je objavilo ministrstvo za socialno skrbstvo je bilo junija meseca registriranih v Avstriji 134.285 brezposelnih. Pri tem ne smemo še pozabiti, da predstavlja mesec junij višek sezona za gradbeno delo.

Gornje številke dokazujejo, da je postala množična brezposelnost v Avstriji že stalen pojav.

Svelleči strop nov način razsvetljave

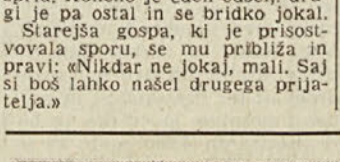
Na zborovanju društva svetlobnih tehnikov v Los Angelesu so preučevali nov način razsvetljave, ki obstaja v obliki stropa ali tudi stene z običajno metodo brizganja po barva z loščilom, kateremu so primestani kovinski kristali. Predstavnik družbe "Sylvania Electric Products", ki izdeluje novo loščilo, je pripomnil, da na nov način razsvetljujajo zaenkrat sicer samo še razne de le tal. Toda nova metoda se bo gotovo uveljavila tudi v medicini, reklamah in v domači dekorativni razsvetljavi.

ZA VSAKOGAR NEKAJ..

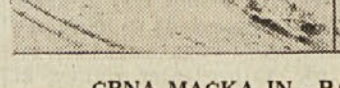
BREZ BESED

TAKSNEGA ZE NE...

OTROK PA V OBNUPNEM JOKU ZASTOČE: "Kakšnega že ne, njegov čče je bil slasičitar!"

PO SLABIH PRIJATELJIH...

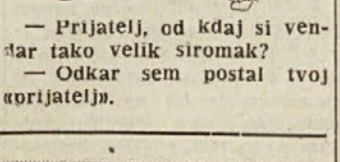

DOBER ODGOVOR UCITELJICA vpraša solara "Razloži mi, kaj je izjemen?" Slednji ji brez obotavljanja odgovori: "Izjemen je delavec, ker terti, mesto da bi bil brezposeln domovini, je brezposeln v tujini."

POGOVOR DVEH BREZDOMCEV

— Ves? Tudi mene so izgnali? — Kako je mogoče, saj si zdaj stanovan na drevesu? — Res je, toda občina je zala posekali drevo, ker ni plačeval najemnine.

— Ali veš Peterček, kaj zgori? — Zgori, ko lažejo? — Da gospodična učiteljica Postali bodo nekdo dobri pri tisti komentatorji na Trst II.

CRNA MACKA IN... PASJE PRAZNOVERJE

10. OBLETNICA MUČENIŠKE SMRTI JULIJUSA FUČIKA

Za veselje sva šla v boj n za veselje umirava

lin. 8. septembra 1943. Ta rec. V svojih poslednjih spisih sam Fučik pravi: „Po vsakem udarcu pa si znova videl, kako je partija neumljiva. Pa del je borec — in če ga ni mogel nadomestiti eden, so vstali dva, trije na njegovem mestu...“

Pomladi 1942. se začne nova krvava pot Julijusa Fučika, ki ga privede skozi zapore, zasliševanja, strašna duševna in telesna mučenja v smrt. V zaporih Pankraca piše svoje zad-

Julius Fučik (na desni) na nekem zborovanju 1935. zeta skupno z Václavom Kopeckým

nje spomine, ki jih po končani vojni njegove žena Gusta zbere v zvezek. Iz njih jasno razbere lik Fučika, spozna ga kot velikega človeka, ki ne izda svojih tovarišev v borbi in, da bi jih rešil ter z njimi rešil

ki je dobavila novi tovarni vse potrebne naprave, dočim so se bolgarski tehnični kadri usposobili pod vodstvom sovjetskih specialistov.

Ljudstvu pokloni junak svoje življenja, za ljudstvo žrtvuje svoje mladost, se poslovi od pokret in svoje ljudstvo, gre zavestno v smrt.

„Govorila «Govorila» — «Ne, ne! Ne bom povedala! Udarec za udarec pada dan za dne! Julijus je že na smrtni postelji, a še preživi. In nova mučenija, tokrat moralna, toda nič ne pomaga. Nič ne ukloni takega sram: «Ljudje, rad sem vas imel. Bodite budni!»

Londonska policija se je začela že posluževati novega sredstva. Mesto v zapor, odvedejo pijance v dotično bolnico, kjer jih z injekcijo streljajo v nekaj minutah.

„Za prevelike prijatelje alkoholnih pijač“

Laboratorij neke londonske bolnice je objavil vest, ki je zanimiva predvsem za vse prevelike prijatelje alkoholnih pijač. Po večjih naporih in raziskovanjih je namreč uspelo najti sredstvo, s katerim je mogoče potom injekcije streljati v teku par minut človeka, ki se zaradi velike količine zaužitega alkohola ne more več držati na nogah. To zdravilo je izdelano iz posebne vrste kvasa, to je iz iste snovi, ki jo uporabljajo pri izdelovanju alkoholnih pijač, predvsem piva.

„Klik, ki nima pravice govoriti o delavskih zadrugah“

„Titofašisti so bili vedno sovražniki zadrugniškega gibanja“

SLAVA BAZOVSKIM ŽRTVAM!

Bidovec

Marušič

Valenčič

Miloš

Klik, ki nima pravice govoriti o delavskih zadrugah

Titofašisti so bili vedno sovražniki zadrugniškega gibanja

Demagoške trditve „Progressa“ - Titovci so zadušili slovenske zadruge Dvkratni komisar Ferjančič - Sabotaža proti sklicanju občnega zbora

KAKO SO ODMERILI DRUŽINSKI DAVEK V OBČINI DOLINA

Upošteval se je gospodarski sestav prebivalstva v občini

Ko je dolinski občinski svet razpravljal o odmerjanju novega družinskega davka na podlagi odloka conejskega občinskega odbora, so demokratični svetovalci imeli predvsem v vidiku gospodarski sestav v občini živečih družin. Občinski svet je ugotovil, da tvorijo dolinsko občino v veliki večini le družine delavcev, zaposlenih v Trstu, ki so primorani plačevati visoke vsote za prevoz ter da so cene živežu v občini očitno višje kot v mestu, ker so v ceni živili vsteti tudi stroški za njih prevoz.

Nadalje je občinski svet ugotovil, da v občini ni velikih trgovskih podjetij trgov itd. in da konkurence med trgovci ni ali pa je zelo majhna. Prav zaradi tega, ker je demokratična občinska uprava upoštevala revni socialni sestav občanov, se ni mogla in se tudi ni držala zakonskih predpisov za odmero družinskega davka. Občinski svetovalci so smatrali, da so ti zakonski predpisi za dolinsko občino krivični, ker določajo kot neobdajljivo vsoto, ki naj predstavlja življenjski minimum, preizek znesek 135.000 lir.

Kako se ugotovi davek

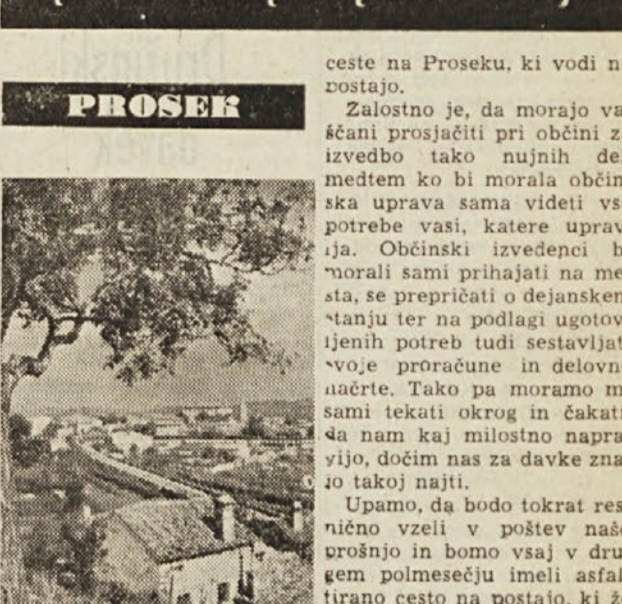
Omenjeno neobdajljivo vsoto je zato občinski svet povzela na 240.000 lir, dočim znaša v Trstu samo 220.000 lir. Kakšna je tarifa in kako se davek ugotovi? 1. Od skupnega letnega dohodka se najprej odšteje neobdajljiva vsota 240.000 lir. Če šteje družina več kot 4 člane, se ta znesek povzga za polovico in sicer na 360.000 lir; če šteje družina več kot 6 članov, znaša neobdajljiva vsota 420.000 lir; če je pa v družini več kot 7 članov, znaša neobdajljiva vsota 480.000 lir. 2. Odvisnim delavcem se odšteje od ostale vsote koeficient brezposelnosti, ki znaša 20 odst. 3. Nato se odšteje še 50.000 lir za vsakega družinskega člana, vstetih družinskega poglavarja. 4. Odvisnim delavcem se naknadno odšteje še 10 odst. 5. Od ostale vsote dohodkov od odvisnega dela (delavci) se odšteje še 50 odst., od neodvisnega dela (kmetje, obrtniki itd.) pa 25 odst. Da bo našim bralcem, posebno bolj jasno kako se odmerja družinski davek, navajamo konkretni primer štiričlanske družine odvisnega delavca: Recimo, da ima družina 800 tisoč lir letnega dohodka. Od te vsote se najprej odbije ne-

Na Festivalu filma v Benetkah

Sovjetska filmska igralka Kva Miskova v glavni vlogi pravljene filma «Sadkoo», ki je bil na filmskem festivalu v Benetkah velik uspeh.

Sprehod po podeželju

Pogled na Prosek

Prizidati vaščani

DOLINA

Velik reklamni napis «Titovci», ki se b'li na socerbskem gradu je še vedno predmet komentarjev in posmehovanja od strani vaščanov. Titovci so v resnici dosegli ravno nasprotno, to je še večje zaničevanje in ljudski prezir. Za najnovjšo reklamo trnino so napeljali elektriko v grad, porabili več žarnic, drugim so vsa sobor in še druge brez elektrike. Ljudstvo si mora svetiti še vedno s smrdljivimi in nevarnimi petrolejkami, v hišah pa morajo rabiti za hčeljavje sveče, da lahko nekaj prihranijo. Petrolej je zamez drag in večkrat se ga sploh ne najde.

Vse to pa titovskih epodetitov ne briga. Glavna škoda je korito, iz katerega zrejo kar se da. Tak je Titov socializem: za reklamo Titovci so takoj dobi elektrika, žarnice itd., za kmete pa je dovolj... petrolejka, kot pred petdesetimi leti. In vendar se najde v naši občini še vedno kak titovski privrženec, ki kriči, da naša občinska uprava zanemara občinske probleme.

BORCI PRIPOVEDUJEJO O SVOJIH DOŽIVLJAJIH

Ruskemu bataljonu prislo titovci zaupali

Prislo je v našo osvobodilno borbo, se spoznala nekoga dne ruskega ujetnika sovjetskega bataljona, ki mi je zaupal, da želi dobiti sva in v dnevu je šel na štab v prvo in se vrnil nazaj. Tam dobil navodila kako preprečiti ostale tovaršev v partizane; obvestil je tudi svoje tovaršev v Sežani in Lipici in tako zaupnikovi javil, da je bil sva s partizani. Ljudje tudi pomagali, da se je tako ruski bataljon ruskih vojakov v partizane. Skupina ruskih vojakov, ki je bila na Opčinah, je v mojem spremstvu, večer po policijski uri tihotapila pri stari postaji pod mostom in pristopila v partizanski vrste. Pri begu je pomagala tudi burja, ker nas Italijani fašistična postojanka, ki strazila na mostu, ni slišala.

Tako je nastal v Koprivici ruski bataljon, ki je bil po prvih junških podvigih znan v vsej Primorski. Mnogo jih padlo v borbi z nacisti za osvoboditev Opčin. Se posebno je ostal v spominu Mihael, ki se je res junakom in neustrašno boril za to, da se bo ponovno vrnil v svojo domovino, kot je vedno govoril: „Čim si samo, da bi se še enkrat v življenju vrnil v svojo domovino, da bom pokleknil in objel rusko zemljo. S tem bom poplačano vse trpljenje nemškemu ujetništvu. A Mihael ni dočakal osvoboditve, padel je v hudih bojih v Vi-

Spomin na Mihaela je torej spoznan s terenskim delom na Opčinah. Prvi dan, ko se je Mihael srečal s partizani, so mu v tisti nam ukazali, naj najprej odide v vasi, nato v Koprivici in se bil boril z nacisti, z njimi za osvoboditev vasi. Ruski tovaršev so opazili, da se jih izločilo, jih sabotirajo in jim dajajo premalo hrane, čeprav je bilo tokrat zadost. Nekega dne sem jih mimogrede obiskal v Koprivici. Čeprav ni hotel sam povedati niti potovanja sem opazila, da niso popolnoma zadovoljni. Končno sem se odpravila iz njega priznanje, da je bil od strani tamkajšnjega vasi nedovoljno zaupanje in jim priranjajo hrane. To sem takoj razčistila. Sla sem komando v Brje in enogled-

JELKA GERBEC

Na poti v komunizem

1 milijon m tkanine vsakih 48 ur

Peti petletni načrt Sovjetske zveze predvideva porastek proizvodnje lahke industrije za najmanj 70 odst.

Za doseg tega visokega povzika je sovjetska vlada znatno zvišala nakazila za gradnjo novih tovarn in obnovitev že obstoječih.

V teku petlet let plana bodo začeli obratovati veliki tekstilni kompleksi v Kamisčinu, Engelsu, Barnaulu, Krasnodaru, Kersonu, Stalibuadu in drugje. Ustanovili se bodo na ta način novi tekstilni centri ob Volgi, v Ukrajini, severnem Kavkazu in v Srednji Aziji.

L. R. Bolgarija bo proizvajala jeklo

Bratski bolgarski narod je dosegel nov uspeh na poti za izgradnjo socializma. Dne 8 avgusta je bila prižgana v metalurški tovarni «Lenina» prva visoka peč Martin. Tako se je prvi proizvajalo nacionalno jeklo in je bila dana s tem podlaga za bolgarsko industrijo.

Zmaga bolgarskih delavcev je sad bratske in neselbene pomoči velike Sovjetske zveze.

Naša dolžnost je neprestano izboljševati in krepiti sovjetske obrončne sile, da bi zagotovili varnost naše domovine in bili pripravljani dati učinkovit odpor napadalcu, ki bi se mu zahotelo napasti mirno življenje narodov ZSSR.

(Iz govora tov. Malenkova na zasedanju Vrhovnega sovjeta ZSSR dne 8. 8. 1953.)

XVI.

Bil sem sam z njo na zapuščenih gorski višini! Ko so jo objemali moji pogledi, sem občutil prav živo, da bi bilo skoraj nemogoče, da bi se kdaj ločil od nje. V kratki dobi mojega bivanja na Jelovem brdu sta zrasli najini duši ena k drugi. Pri vsakem delu sva bila skupaj dan za dnem in prvi čudež je bil, če me je Meta za kratek trenutek zapustila. Zatorej me je tu na vrhu Blegošja silno mučila misel, kaj mi je početi. Gotovo, šel sem že skoraj predaleč. Igračanja z mlado dušo bi tudi sorodništvo, ki je naju vezalo, ne moglo opravičiti. Jezil sem se sam na sebe, da sem mogel tako čisto pozabiti svojih let in da sem se obnašal kakor smešni stariček, ki je lažil nekaj za Suzano, ko se je kopala. Ali vsi ti očitki niso olajšali mojih muk. Ko je tako v ljubi mladosti ležala pred mano in ko je v spanju še celo nekaj besed spregovorila, ki jih pa nisem umel, je prihajala moja jeza še silnejša. Videlo se mi je, da sem zagrešil neodpustljiv greh, ko sem motil ravnotežje mlade duše. Kaj naj počnem? Bil bi ji lahko oče, ali sedaj naj jo vzamem? Morda kakor kralj David Moabitčanko, ki ga je grela v postelji? Ozrl sem na vitko telo, ki je tako naravno počivalo na zeleni trati; ali obenem si predstavljal, kako bi bilo to telesce. Če bi ga vtaknil v tiste smešne cunjce, v katere tako rade ležejo naše gospe in gospodične! In kak bi bil ta obrazec, če ga potisnem pod tisto, kar imenujemo gosposke ženske klobuk, ki je vselej nekaj zmečkanega, nekaj pomendranega, nekaj takega, kar ni ničemer podobno, kar je vrhuncu neukusnosti in kar, častite dame, pametnega človeka z največjo silo od vsa odganja! V taki smešnosti naj bi zavela Meta z Jelovega brda; prej nego poteče leto, jo pograbi jetika in jaz naj postanem njen morilec! Z očitkom za očitkom sem obteževal svojo trepečo dušo. Tudi je še mlada in še precej otročja! Ko stopi v pametnejšo dobo, bo spreviedala, ko stopi, kar je vezalo mene in njo, ni bila prava

Dr. UMBERTO SAJOVITZ

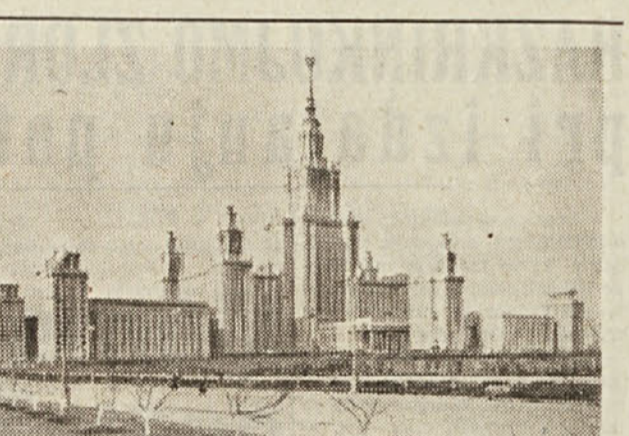
to da če bi bili titovci objaviti poziv, bi bili omogočili takojšnje sklicanje članskih skupščin, se sedaj se objava ni izvršila in če je bila ovira odstranjena je vsa zasluga članov, ki so to vtrajno zahtevali ter naše partije, ki je leta podpirala njihove demokratične zahteve.

Ali je sprito teh dejstev mogoče smatrati titovski položaj kot položaj, ki opravičuje njihove postavitvene zahteve? Na kakšen način so oni podpirali zahteve članov po takojšnjem sklicanju članskih skupščin?

Kot lahko trdimo, da so titovci zagnali vsako pravico udeleževanja v tržaškem političnem življenju in da na drugih poljih, tako lahko popolnoma upravičeno trdimo, da nimajo nobene pravice posegati v zadeve združništva, najmanj pa v upravljanje Delavskih zadrug.

In končno, kakaj ne govore titovci o sabotaži, ki so jo organizirali proti sklicanju članskih skupščin? Predsednik tržaškega sodišča je svoje ukazal nadzornemu odboru, naj objavi tudi v uradnem listu cone B poziv članom, da se prilagodijo predpisom pravi, predvsem pa, da povzročijo zadržni delež od 100 na 500 lir. Nadzorni odbor je zaprosil za objavo titovske oblasti v zadrugi italijanskih nacionalistov temveč za pristno slovenske zadruge, ki bi bile lahko postale načno borbeno orodje Slovencev v borbi za njihov napredok.

Titovske tektije o združništvu niso sprejemljive. Se manj imajo pa pravico govoriti o Delavskih zadrugah. Tudi če pustimo ob-

Dne 1. septembra so v Moskvi svečano otvorili največje univerzo na svetu. Kompleks dosejanih zgradb zajema 320 hektarjev površine. Prostornina glavnih stavb znaša preko dva in pol milijona kub. metrov. Vse kompleks ima 42.000 prostoro, dočim ima centralni stolp 35 nadstropij. Osrednja zgradba ima 148 dvoran za konference, 330 znanstvenih in 350 študijskih laboratorijev.

Cvetje v jeseni

Ivan Tavcar

Ijubezne. Pride drugi, ki zdrami njeno srce, pa hode nesrečna ona in nesrečen postanem tudi jaz, ker se nisem mogel krotiti ob času, ko je bilo še vse zdradlo. Prišla se mi je oglašati pamet in, ker se vendar nisem hotel docela odpovedati, sem sklenil, da bo najbolje, da počakam leto dni. Ta čas naj se nekak razvije in morda se kemalo zave, da nisem edini možki na svetu. Če me do tedaj pozabi, tudi prav, vsaj sam sebi potem ničesar očitati ne bodem imel!

Ko sem zopet pogledal po Meti, je bila odprla temne svoje oči. Neprestano jih je upirala name in doždevalo se mi je, da sipajo iz njih zarki ljubezni in sreče. Ali vendar hočem čakati še celo leto! Cas je bil, da se odpraviva. Sedaj sva hodila po krajši, ali zelo strmi poti, ki vodi neposredno do Kala. Sonce je še visoko stalo in skoraj ni bilo še čuti živali iz gozda. Ko sva zapuščala tratino, je izmed pečin hreščila jata skalnih jerebic ter se spustila v nizino, da se je videlo, kakor bi padalo kamenje v dol. Mestoma je bila taka strmina, da sva se, za roko se držeč, spuščala od debela do debela. Tu in tam je zabučal z drevesa divji petelin; čula sva bučanje, a orjaska nam je zakrivalo vejevje. Včasih je zaropotala za njim kokača, pa je tudi nisva ugledala. Z zdihovaljem sva končno prilezla na Kal, kjer sva se v zapuščenih oglaski lopi odpočila. Prinesla sva vode od studenca ter se okrepčala z njo. Na sedlu je majhna ravnina, na kateri so

«V Kalarjevo dolino grem in počela bom 'vranje noge'»

Dosti jih tam rase, Kalar pa je ukazal, da jih lahko požanjam. Za prašiče so pa le dobre.»

Obraz ji je pričel zaresiti in nekako slovesno je pričela pripovedovati:

«Gotovo se ne veste, da bo naš Matiček stopil v službo h Kalarju. Komaj sedemnajst let ima, pa bo že za voljarja. Tekoj se mi dobro zditi!»

«Kako pa je s Simnom?»

«Simen, ta je pa žival! Dela, pa veliko ne more. Gradiška še vedno je na njem!» Beseda «življa» ali pa še celo «živčava» je v našem pogorju najnežnejši izraz ljubezni in sočustva. Ko sem ta izraz vpeljal v slovensko povest, sem se moral s Stritarjem skraj boriti, da mi ga ni črtal; pokojni Erjavce, ki je bil najmehekša, pa tudi najpametnejša slovenska duša, mi pa zvišal v mojem «Tržancu» sploh nikdar odpustiti ni mogel. Niti Stritar niti Erjavce me nista mogla preduргati: «živčava» je naš najnežnejši izraz ljubezni ali pa usmiljenja!

Luca se je odpravljala: «Vranja noga se sama ne pozanje.» Zopet je z zarenčim obrazom ponovila: «To pa vama povem, tekoj sem vesela, da pride fant h Kalarju!»

VIII.

Druži dan se nisem odšel. Pripetilo se je, kar se je pri Prešernikovih vsako leto parkrat pripetilo: Liza in Danjel sta se sprla. Pred hlevom, tako da vsakim otročjem ni ostalo prikrilo, sta se nekaj ravalja. Pri koncu pa je bil Danjel tako rekoč pred vso vasjo tepen. Pri nas je namreč navada, da sme ženska, če je slabe volje, tudi udariti; sramota pa je, če moški žensko tepe. Veliko pretepet sem že videl; ko je deklet vleklo svojega iz tolpe pretepetev, padali so trdi udarci, ali na dekleta ni padel niti eden, in najsi je bilo še tako sitno!

(Sledi sedemnajsto nadaljevanje)

TU PA TAM...

V MESTU IN DELO NA PODNEBNIH

Za teden dni

OB IZGONU P. D. "CANKAR" IN "RINALDI" IZ LJUDSKEGA DOMA
Fašistične škvadre z bombami titovci pa s sodnimi izgoni

Izgon določen za 9.t.m. - Pisma solidarnosti - Danes bo koncert godbe "Rinaldi" na trgu pri Sv. Jakobu - Drugi koncert v torek na terasi Ljudskega doma v ul. Montecchi

Nekoč so nas preganjali in napadali z bombami, pendreki in rucicovim olem Mussolinijevi fašisti, danes pa nas izganjajo iz naših sedežev Titovi fašisti - to so komentirali pri Sv. Jakobu na račun titovskih seplearjev in njihove zadnje lopovščine proti krožkom "Cankar" in "Rinaldi".

in športnem polju. V pismu P.D. "Zvezda" iz Podlonjerja je še posebno poudarjen vloga prispevek, ki ga je dala tamkajšnja prebivalstva za gradnjo Ljudskega doma pri Sv. Jakobu.

to pač povsem umesten razlog. Podjetje "Cesias", ki je gradilo nov vodovod za Pesek, Gročano in Drago je namreč končalo dela. Manjka samo še električna napeljava za pogon črpalke.

"Likof" za vodovod na Pesku
V ponedeljek je vladalo na Pesku pravo praznično razpoloženje. Vaščani so imeli za

SEZNAM PRISPEVKOV za demokracičen tisk

- Sv. Alojz (1. polog) 19.000, seke. Curjel 4.150, skupina tovarišev 1.090, cel. Jamnik 2.300, cel. Zol-Cecarini 3.175, cel. Tomé 500, Colledani 1.000, družina Nardin 1.000, Pončana 5.975, VOM 1.450, Sv. Jakob: cel. Cimisso 1.000, cel. Merlak 1.820, ženska cel. Blažina 3.820, cel. Rinaldi 6.185, skupina tovarišev iz Boršta 1.000, Dreher 2.030, seke. Skoljet 2.600, Sv. Ana 980, člani sekciješkega komiteja v Podlonjerju 2.200, iz raznih pobud seke. Podlonje: 10.824, seke. Curjel 2.535, tovariši iz Domja 3.000, Barussi 100, Bukovac 100, Guido 100, Valdisteno 1.000, Cergol 1.000, Kocman 1.000, Manzuffa 1.000, Michelazzi 500, Muslin 300, Sorini 300, Debeljak 100, Gul 500, Persi 100, Dante 500, Riccardo 500, Romano 100, Pontello 100, Gigi 100, Tomasini 100, Bertolotti 100, Semolo 100, Mucchi 100, Nicoli 100, N. G. 100, Millo 100, Zamperlo 100, Marsini 100, Zanolla 100, Catalani 100, Sturm 100, Zupin 100, Cekar 100, Presenti 100, Poropat 100, zbirka Lonzar 1.300, Pisek 100, Simiči 100, Križman 100, Kaučiči 100, Dal-

Vse so jim pripravili
Na Opčinah imamo krasen vrt, poln ogromnih kosatih dreves, ki sirijo svojo prijetno senco nad lepo, gosto travo. Da pred kratkim, ni nihče mogel stopiti vanj, ker je bilo to strogo prepovedano.

Lepi uspehi nedeljskih veselice

Nabrežinski tovariši so v rešnici lahko zadovoljni in ponosni na uspeh, ki ga je dosegel nedeljski praznik tiska. Se nobena prireditelj v Nabrežini ni privabila toliko ljudi, kot nedeljska veselica, ki je potekala v vzdušju bratstva med Sloveni in Italijani in navezovanosti na naš tisk. Poseben poudarek je dal tej manifestaciji govor tov. Vidaliča, ki je orisal razvoj zadnjih mednarodnih dogodkov in prikazal v pravi luči temne manevre proti prevladovanju obeh kon. Tov. Vidaliča se je dotaknil tudi 10. obletnice vstaje na Primorskem. Pri tem je prikazal globok prepad, ki loči danes izdajalce NOB od širokih ljudskih množic, katere se niso izneverile idealom težke borbe.

Rok zapade 20. septembra

Družinski davek

Te dni so zaključili v tržaški občini odposiljavitve po pošti obrazce za prijavo dohodkov za odmero družinskega davka. Odposiljanih je bilo približno 77 tisoč obrazcev.

Žolč se jim bo razlil

Prejšnji teden se je "Demokracija" še posebno obregnila ob dolinske tovariše, ki sirijo demokracični tisk. Ze iz vsebine članka se vidi, da jim od same jeze prekipeva žolč, ker se naši tisti, bodisi slovensko glasilu "Delo", ki ga pisničke nomena niti ne omenja, kakor tudi napredne italijanske revije vedno bolj uveljavljajo med slovenskim ljudstvom.

Postavlja se nujno vprašanje izenačenja delavskih plač

Enotna 48-urna stavka v "Esso Standard" - Plenum ZES je obravnaval važne probleme - Odločnost stavkajočih v obrambi 122 odpuščenih delavcev
V zadnjem času prihaja vedno bolj v ospredje prečete vprašanje delavskih plač, ki bo odpravljajo niti zdaleka življenjskemu minimumu delavske družine. Posebno za zdajnjimi poviki raznih občinskih davkov, ki so jih naprtli na ramena delovnega ljudstva demokracični upravitelji, se je stanje še poslabšalo in kupna moč delavske plače mora nujno bežati v pade. Niso se pozabljene vtrajne borbe tržaškega delavstva, ki so se jim v dolobnem trenutku pridružili tudi mali trgovci in obrtniki. Cilj te borbe je bil, da se vsaj deloma ohrani ravnovesje med plačami in življenjskimi stroški.

Obvestilo za člane Delavskih zdruag

Člani Delavskih zdruag, ki niso še podpisali pristanika za povišanje članskega deleža od 100 na 500 lir, naj se takoj zgledajo v bližnji združni prodajalni in zahtevajo od postojvalde zavedni obrazec, ki ga je treba izpolniti.

Obveze kriške mladine

Te dni je prešlo uredništvo našega lista od kriške mladine pismo, ki nas je prijetno iznenadilo in seveda tudi razveselilo. Kriški mladinci in mladinke nam poročajo o svojih obvezah, ki so si jih zadali v okviru "Meseca demokracičnega tiska. Tako so se n. pr. obvezali da bodo razprodali vsak teden 85 izvodov "Delo", 90 izvodov "Laborator" in 30 izvodov mladinske revije "Pattuglia".

Prepričani smo, da bodo poživljeno kriški mladinci in mladinke ne samo dosegli marveč tudi presegli postavljeni cilj. Pri tem nam je jamstvo dobro znana proletarska zavest, ki so jo kriški tovariši od mladine do starihjših nestotokrat dokazali.

Obvestilo za člane Delavskih zdruag

Kdor ne bo izpolnil te formalnosti zubi članske pravice in se ne bo mogel udeležiti volilnih skupščin. Rok za izpolnitve pristanika zapade na podlagi odloka predsednika sodišča nepreklicno 19. septembra 1953.

PROTEST TRŽAŠKEGA ODBORA MIRU RAZKRINKUJMO ZLORABE OBLASTI pri izdajanju potnih listov

V zvezi z naraščajočo diskriminacijo pri izdajanju potnih listov, ki jo izvajajo merodajne oblasti, smo prešli v objavo od Tržaškega odbora miru naslednje resolucije:
"Tržaški odbor miru protestira proti krivičnemu diskriminacijskemu zdravljenju, ki ga uvajajo italijanska vlada pri izdajanju in uporabi potnih listov ter poudarja, da dva najvažnejša faktorja za dosego svetovnega miru za razvoj medsebojnega spoštovanja in poznavanja med narodi, obstaja prav v možnosti utrjevanja kulturnih in trgovskih stikov med vsemi deželami.
Mladim povratnikom iz Fe-

SOZALJE - V Rocciu je premilna tuje. Keber Marja, mati vzglednega člana tamkajšnjega prosvetnega društva in KP ter tiska marljive prosvetne delavke Rose Prizidevalna tovarišna in svojem izražajo iskreno sožalje P.D. "Marušič, sekcija KP in "Delo".

SOZALJE - Sekcija KP STO Magdalena izreka tovarišu Francu Medvedu iskreno sožalje ob smrti brata Karla.

SOZALJE - Sekcija KP STO Magdalena izreka tovarišu Francu Medvedu iskreno sožalje ob smrti brata Karla.

LJUDSKA PROSVETA

Proslava v Bazovici skupno s kulturno prireditvijo.
Jutri v nedeljo 6. t. m. bo v Bazovici pod pokroviteljstvom Zdrženja bivših političnih preganjencev proslava Bazovskih žrtev Bidovec, Marušiča, Miloša in Valentiča, ki so padli kot žrtve fašističnega terorja.

brat Antona, Bogomila in Karla. Stevilna udeležba na pogrebu, ki je bil naslednjega dne je pričala o globokem žalovanju za zavednim in prijuljenim tovarišem, kateri je bil že od mladosti v vrstah naprednega gibanja. Ze v mladih letih se je udeleževal na prosvetnem polju, v času NOB je bil predrednik OF za Kontovelj. Zadnji udarec so mu prizadeli titovci, ki so kmalu po resoluciji IJ zaprli v Jugoslaviji svoj sina in ga zaradi njegove zvestobe idealom osvobodilne borbe obsodili na 9 let zapora.

SPORED praznikov tiska Z večjim zaupanjem v zmago stvari miru

Nemogoče je opisati v enem samem članku vse, kar so tržaški delegati doživeli na IV. svetovnem festivalu v Bukarešti, za to bi bilo treba napisati celo vrsto člankov.
Festival je bil predvsem močnoga manifestacija miru in prijateljstva mladine vsega sveta. V Bukarešti se je zbralo 30.000 mladincev iz 111 dežel sveta, raznih političnih mišljenj in verskih prepričanj. Bukarešta je bila 15 dni mesto miru in prijateljstva, prestolnica mladine vsega sveta.
Tržaška delegacija je bila nadvse gostoljubno sprejeta. Skoda le, da je bila majhna, ker večina delegatov ni prejele potnega lista. V teku našega bivanja smo sestali s mladimi Korejci, katerim smo izročili oblačila, ki so jih nabrali in pripravila naša dekleta, ter s številnimi drugimi delegacijami, med njimi sovjetsko in ameriško. Vsi so se živo zanimali za vprašanje STO. Obiskali smo kovinsko tovarno "23. avgust", kjer smo se prepričali kako brezskrbno žive in delajo romunski mladinci, palačo pionirjev, "Scanteio"

Demokrati, odgovarjajte na vse manevre proti našemu obstoju s podporanjem demokracičnega tiska, ki brani STO.

Smrtna kosa

Prejšnji terek je umrl na Kontovelju tov. Josip Gerlanec,

Demokrati, odgovarjajte na vse manevre proti našemu obstoju s podporanjem demokracičnega tiska, ki brani STO.

Prvi sestanek bralcev "Dela"

V petek 11. septembra ob 20. uri v Ljudskem domu na Opčinah poseben sestanek na kate-rega so vabljani vsi bralci "Dela" iz openskega okraja,

VT-SI DELEGATOV IZ BUKARFŠTE

Nepozabna bo ostala otvoritev Festivala na stadionu "23. avgust", kjer so pred 120.000 romunskimi gledalci v povorki korakale vse delegacije in karneval Festivala v parku Stalin, ki se ga je udeležilo 50 tisoč mladincev v maskah ter vse ostale manifestacije in predstave.
Odpotovali smo iz Bukarešte navdušeno pozdravljeni od romunske mladine in vsega ljudstva in prinesli s seboj večje zaupanje v bodočnost, in zmago stvari miru, svobode in socializma.

RADIO ODDAJE TRST II.

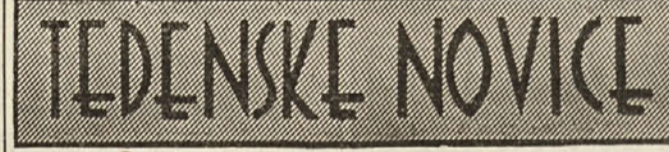
SOBOFA: 13. Framel kvintet, pevski duet - 19. Pogovor z 20.000. Koncert inezosopranskih solistov - 22. De Fazio. Noči v spanskih vrtovih.
NEDELJA: 8.45 Kmetijska daja - 11.30 Oddaja za najmlajše - 12.15 Od melodije do melodije - 13. Glasba po željah - 18.10 Koncert ruskih balajal - 19. Iz fikcije sveta - 20. Slovenski mladi - 21.30 Verdi: "Aida", 1. 2. del.
PONEDELJEK: 13.40 Koncert saksofonista Ljubljiva Slamič - 19. Manica pripoveduje - 21.30 Zvezdica in umetnost - 21.30 Kmetijska daja - 22.30 Tržaški kulturni razdeli - 21.30 Koncert klaviristice Mihe Gunzeka - 22. Iz angleških koncertnih dvorani.

Šolske vesti

VPISOVANJA IN IZPITI Ravnateljstvo strokovnega Industrijskega tečaja v Dolini, ki se prične v tujništvu 12. dnevnog od 9. do 12. ure, vpisovanje učencev za vse razrede.
Vpisovanje bo trajalo od 10. do 25. septembra.
Učenci, ki se prvič vpisujejo v I. razred morajo predložiti naslednje dokumente: Kriški potrdilo za precepiljenje predloži o zdravniku, sprejeto črtilo dvojnega V. razreda osnovne šole.
Popravni izpiti v jesenskem roku šolskega leta 1952-53 se začnejo v ponedeljek 7. septembra 1953 ob 8.30.

TEDENSKE NOVICE

60 dni, ker ima zlomljeno ključnico in verjetno tudi nekaj reber.
V starem pristanisku so v soboto našli truplo utopljeno, ki je že več časa ležalo v vodi. Iz lista, ki so mu jih našli v žepu so ugotovili, da gre za izseljenca Franco Bensi, ki je 52-letni s svojo ladjo ob zadnjih viharjih.
71-letni odv. Romolo Leo se je v soboto v svojem stanovanju v ul. Murat 2 zastropil s plinom. V pismu, ki so ga našli na izpniški mizi, izjavlja, da gre prostovoljno v smrt, kjer je naveden življenja.
V parku "Vilje Giulia" je neki otrok v sredo okoli trupilo mrtvega mosega, ki se je obesil in je potem vrv popustila ter je truplo padlo na tla. Mrtveca so identificirali za 50-letnega Ivana Labnaza, stanujočega v ul. Carducci 24. Vzroki samomora nesrečnega moža niso znani.
66-letni Giorgio Fragiaco iz Siramarija je padel na stopnicah svojega stanovanja in si zlomil kolčni sklep desne noge. Njegovo stanje je resno.
25-letni železničar Dario Ko zlovič iz Doline je med premikanjem vagona na postaji pri Sv. Soboti prišel z leve roko med obojzidne dve vagoni, ki so mu zlomili tri prste. Zdravitvi se bo moral 25 dni.
V mesecu avgustu je bilo v našem mestu skupno 348 prometnih nesreč, pri katerih so 4 osebe izgubile življenje, 203 osebe so bile ranjene, med njimi 13 zelo resno. Mrtvi so 1 pešec, 1 kolezar in 2 motoeklatista.
Dne 27. avgusta do 2. septembra se je v tržaški občini umrlo 38 živih in 1 mrtve otrok, umrlo je 37 oseb, porok pa je bilo 37.

MOJTRA RAZVITA JAMPA Demokracična TINA

44-letni tesar Marino Lunardelli je bil delar v zavajemski pristanisku odela iz 10 m visokega zidarskega odra in se poskušoval po vsem telesu ter si verjetno zlomil desni gleženj. Zdravitvi se bo moral največ 40 dni.

Ko se je v petek, nekoliko vinjen, vračal na svoj vespi iz Skofji pot Trstu, se je 38-letni Oskar Glavinca zaletel v neki občestni kamen in treščil na tla. Prepeljan je bil v bolnico, kjer so ugotovili, da se bo moral zdravitvi 60 dni, ker ima zlomljeno ključnico in verjetno tudi nekaj reber.

Pred zavezniki voljaskim sodiščem bi se bila morala v sravnogovornjati fašista Fabio De Felice in Cesare Pozzo, ki sta se udeležila fašistične manifestacije preteklega marca in sta bila pri eksploziji bombe na Korzu resno ranjena. Oba sta bila medtem izvoljena v italijanski parlament kot poslanca. Po politurnem razgovoru med sodniki in obtoženci se je zvedelo, da bo razpravna sele doleteli javni tožilec. Na sodišču se je bilo zbralo nekaj starih fašistov in histeričnih fašistik, ki so nas jokozovalni namen, da inscenirajo "patriotično" manifestacijo.

44-letni tesar Marino Lunardelli je bil delar v zavajemski pristanisku odela iz 10 m visokega zidarskega odra in se poskušoval po vsem telesu ter si verjetno zlomil desni gleženj. Zdravitvi se bo moral največ 40 dni.

Ko se je v petek, nekoliko vinjen, vračal na svoj vespi iz Skofji pot Trstu, se je 38-letni Oskar Glavinca zaletel v neki občestni kamen in treščil na tla. Prepeljan je bil v bolnico, kjer so ugotovili, da se bo moral zdravitvi 60 dni, ker ima zlomljeno ključnico in verjetno tudi nekaj reber.

Pred zavezniki voljaskim sodiščem bi se bila morala v sravnogovornjati fašista Fabio De Felice in Cesare Pozzo, ki sta se udeležila fašistične manifestacije preteklega marca in sta bila pri eksploziji bombe na Korzu resno ranjena. Oba sta bila medtem izvoljena v italijanski parlament kot poslanca. Po politurnem razgovoru med sodniki in obtoženci se je zvedelo, da bo razpravna sele doleteli javni tožilec. Na sodišču se je bilo zbralo nekaj starih fašistov in histeričnih fašistik, ki so nas jokozovalni namen, da inscenirajo "patriotično" manifestacijo.

44-letni tesar Marino Lunardelli je bil delar v zavajemski pristanisku odela iz 10 m visokega zidarskega odra in se poskušoval po vsem telesu ter si verjetno zlomil desni gleženj. Zdravitvi se bo moral največ 40 dni.

Ko se je v petek, nekoliko vinjen, vračal na svoj vespi iz Skofji pot Trstu, se je 38-letni Oskar Glavinca zaletel v neki občestni kamen in treščil na tla. Prepeljan je bil v bolnico, kjer so ugotovili, da se bo moral zdravitvi 60 dni, ker ima zlomljeno ključnico in verjetno tudi nekaj reber.

Pred zavezniki voljaskim sodiščem bi se bila morala v sravnogovornjati fašista Fabio De Felice in Cesare Pozzo, ki sta se udeležila fašistične manifestacije preteklega marca in sta bila pri eksploziji bombe na Korzu resno ranjena. Oba sta bila medtem izvoljena v italijanski parlament kot poslanca. Po politurnem razgovoru med sodniki in obtoženci se je zvedelo, da bo razpravna sele doleteli javni tožilec. Na sodišču se je bilo zbralo nekaj starih fašistov in histeričnih fašistik, ki so nas jokozovalni namen, da inscenirajo "patriotično" manifestacijo.

44-letni tesar Marino Lunardelli je bil delar v zavajemski pristanisku odela iz 10 m visokega zidarskega odra in se poskušoval po vsem telesu ter si verjetno zlomil desni gleženj. Zdravitvi se bo moral največ 40 dni.

Ko se je v petek, nekoliko vinjen, vračal na svoj vespi iz Skofji pot Trstu, se je 38-letni Oskar Glavinca zaletel v neki občestni kamen in treščil na tla. Prepeljan je bil v bolnico, kjer so ugotovili, da se bo moral zdravitvi 60 dni, ker ima zlomljeno ključnico in verjetno tudi nekaj reber.

Pred zavezniki voljaskim sodiščem bi se bila morala v sravnogovornjati fašista Fabio De Felice in Cesare Pozzo, ki sta se udeležila fašistične manifestacije preteklega marca in sta bila pri eksploziji bombe na Korzu resno ranjena. Oba sta bila medtem izvoljena v italijanski parlament kot poslanca. Po politurnem razgovoru med sodniki in obtoženci se je zvedelo, da bo razpravna sele doleteli javni tožilec. Na sodišču se je bilo zbralo nekaj starih fašistov in histeričnih fašistik, ki so nas jokozovalni namen, da inscenirajo "patriotično" manifestacijo.

44-letni tesar Marino Lunardelli je bil delar v zavajemski pristanisku odela iz 10 m visokega zidarskega odra in se poskušoval po vsem telesu ter si verjetno zlomil desni gleženj. Zdravitvi se bo moral največ 40 dni.